

EUROOPA KOHTU OTSUS

12. juuli 1973*

Kohtuasjas 70/72,

Euroopa Komisjon, esindaja: õigusnõunik Jochen Thiesing õigusliku esindaja ülesannetes, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, c/o õigusnõunik Pierre Lamoureux, 4 boulevard Royal,

hageja,

versus

Saksamaa Liitvabariik, esindaja: Martin Seidel, föderalse majandusministeeriumi Regierungsdirektor õigusliku esindaja ülesannetes, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis, Saksamaa Liitvabariigi saatkonna kantselei, 3 boulevard Royal,

kostja,

mille esemeks on nõue tunnistada, et Saksamaa Liitvabariik ei täida komisjoni 17. veebruari 1971. aasta otsust Saksamaa kaevanduspiirkondade kohandamist ja saneerimist käsitleva seaduse artikli 32 alusel antava abi kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president R. Lecourt, kodade esimehed A. M. Donner ja M. Sørensen, kohtunikud R. Monaco, J. Mertens de Wilmars (ettekandja), P. Pescatore, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh ja A. J. Mackenzie Stuart,

kohtujurist: H. Mayras,
kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

OTSUSE

PÕHJENDUSED

1. Komisjon esitas EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 alusel Euroopa Kohtule kohtu kantseleis 2. oktoobril 1972. aastal registreeritud hagiavalduse, milles palutakse tunnistada, 1) et Saksamaa Liitvabariik rikub komisjoni 17. veebruari 1971. aasta otsust Saksamaa kivisöökaevanduste kaevanduspiirkondade saneerimist käsitleva 15. mai 1968. aasta

* Kohtumenetluse keel – saksa.

seaduse (Kohlegesetz, *Bundesgesetzblatt* 1968, I, lk 365) artikli 32 alusel antava abi kohta, kõnealuse seaduse kehtivust pikendati 18. augusti 1969. aasta seaduse investeerimistoetuste andmise ning teatavate maksundussüsteemi ja toetusi puudutavate sätete muutmise kohta (Steueränderungsgesetz 1969, *Bundesgesetzblatt* 1969, I, lk 1211), artikliga 9;

2) et Saksamaa Liitvabariik on kohustatud teatud ülalnimetatud otsuse vastaselt makstud toetussummad nende saajatelt tagasi nõudma.

Hagi ese

2. 15. mai 1968. aasta seaduse (Kohlegesetz) artikkel 32 võimaldas piiratud ajavahemiku jooksul anda abi maksusoodustuse kujul, millega soodustati teatavaid investeringuid eesmärgiga parandada Saksamaa söetööstuskriisist mõjutatud piirkondade majandusstruktuure.

Selle seaduse eelnõust teatati nõuetekohaselt komisjonile 15. juunil 1967. aastal ning sama aasta 30. novembril teatas komisjon, et tal ei ole sellele seadusele vastuväiteid.

3. 18. augusti 1969. aasta seaduse (Steueränderungsgesetz) artikliga 9 pikendati 15. mai 1968. aasta seaduse lõike 32 mõju uueks kaheaastaseks ajavahemikuks, selle pikendamise aluseks oli Bundestagi komisjoni poolt tehtud ettepanek, mille Bundestag 18. juunil 1969. aastal vastu võttis ja mille Bundesrat sama aasta 10. juulil heaks kiitis.

Saksamaa Liitvabariigi valitsus teatas sellest komisjonile 16. juulil 1969. aastal.

Kuigi kõnealune valitsus täitis liikmesriikidele artikli 93 lõike 3 esimese lausega pandud kohustust hilinemisega, ei kasutanud komisjon talle sama lõike teise ja kolmanda lausega antud volitusi, vaid piirdus sellega, et esitas 1. augustil 1969. aastal edastatud teatises hilinemise kohta märkuse ja palus lisateavet.

Nendel tingimustel sai parlamendi poolt vastu võetud õigusakt jõustuda alates seaduse väljakuulutamisest 18. augustil 1969. aastal.

Saksamaa valitsus esitas 1. oktoobril 1969. aastal komisjonile saadetud verbaalnoodis lühikesed selgitused seadusemuudatuse hääletamise tingimuste kohta.

4. Alles 30. juuli 1970. aasta kirjaga pöördus komisjon asutamislepingu artikli 93 lõikel 2 põhineva vaidlustamisnõudega Saksamaa valitsuse poole, nõudes veel lisaks, et valitsus ei võtaks alates 1. detsembrist 1970. aastal vastu rohkem otsuseid abi andmise kohta Nordrhein-Westfaleni liidumaa territooriumil.

5. Komisjon avaldas 14. augusti 1970. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas teatise, millega paluti kõikidel huvitatud isikutel, v.a liikmesriigid, esitada oma märkused kõnealuste investeerimistoetuste andmise aja pikendamise kohta.

Komisjoni arvates on sellel teatisel adressaatidele õiguslik mõju alates 20. augustist 1970. aastal.

6. 17. veebruaril 1971. aastal tegi komisjon otsuse, mille rikkumises Saksamaa Liitvabariiki süüdistatakse, see otsus jõustus 24. veebruaril 1971. aastal, kui sellest teatati Saksamaa valitsusele.

Selle otsuse artiklis 1 on sätestatud, et „liitvabariik võtab viivitamatult kõik vajalikud meetmed, et lõpetada Nordrhein-Westfaleni liidumaa kaevanduspiirkondades 18. augusti 1969. aasta seaduse (Steueränderungsgesetz) artikliga 9 muudetud Saksamaa kivisöökaevanduste kaevanduspiirkondade saneerimist käsitleva 15. mai 1968. aasta seaduse (Kohlegesetz) artikli 32 alusel antavate mitteselektiivsete investeerimistoetuste maksmine“.

7. Seejärel alustas komisjon Saksamaa valitsusega läbirääkimisi, et määrata kindlaks toetuste „selektiivse maksmise“ kriteeriumid, et kostja saaks viia oma tegevuse vastavusse 17. veebruari 1971. aasta otsustest tulenevate kohustustega.

Kuigi läbirääkimiste käigus jõuti kokkuleppele otsuse territoriaalse kohaldamise osas, säilisid erimeelused otsuse ajalise kohaldamise osas Saksamaa ametiasutuste poolt.

Saksamaa ametiasutused kohaldasid 17. veebruari 1971. aasta otsuse elluviimiseks üleminekusätteid, mida komisjon käsitab sellest otsusest tulenevate kohustuste rikkumisena.

Vastuvõetavus

8. Saksamaa Liitvabariik vaidlustab artikli 93 lõike 2 esimese lause alusel esitatud hagi vastuvõetavavuse, kuivõrd komisjoni 17. veebruari 1971. aasta otsus ei sisalda asutamislepingu selgesõnalise nõude vastaselt tähtaega, vaid selles nõutakse, et vaidlustatud abi andmine lõpetataks „viivitamatult“.

Vastavalt artikli 93 lõikes 2 sätestatud kohustuslikele tingimustele on sellise tähtaja kindlaksmääramine vajalik eeltingimus hagi kooskõlas kõnealuses sättes kindlaksmääratud erikorras kohtusse esitamiseks.

9. Tegelikult ei ole selline vaie seotud hagi mittevastuvõetavusega, vaid 17. veebruari 1971. aasta otsuse kehtivusega.

Seetõttu tuleb väide mittevastuvõetavuse kohta tagasi lükata.

10. Teises järjekorras väidab kostja, et hagi, eeskätt selle teine väide, on mittevastuvõetav, kuivõrd selles nõutakse, et kostja kohustuks nõudma toetuse saajatelt teatava ajavahemiku jooksul pärast 17. veebruari 1971. aasta otsust makstud toetussummade tagastamist.

Kostja väitel tuleneb asutamislepingu artiklist 171, et liikmesriigi vastu suunatud hagi puhul peab Euroopa Kohus piirduma rikkumise tuvastamisega ning et tal ei ole volitusi kohustada liikmesriike võtma teatud kindlaid meetmeid.

Liikmesriigi pädevuses on otsustada meetmete üle, mida Euroopa Kohtu otsuse rakendamine ja rikkumise tagajärgede kõrvaldamine endas kätkeb.

11. Artikli 93 lõike 2 teises taandes on sätestatud, et „kui asjassepuutuv riik ei täida ettenähtud tähtaja jooksul komisjoni otsust, võib komisjon ... anda asja otse Euroopa Kohtusse“.

12. Kõnealuses nõuete punktis väidetakse, et kui kostja keeldub nõudmast õigusvastaselt saadud toetust selle saajatelt tagasi, ei täida ta kohustust, mis tuleneb 17. veebruari 1971. aasta otsusest.

13. Selline nõue on vastuvõetav, kuivõrd tuvastades, et teatav abi on ühisturuga kokkusobimatu, on komisjon pädev otsustama, et asjaomane liikmesriik peab selle andmise lõpetama või seda abi muutma.

Sellise lõpetamise või muutmise tõhustamiseks võib see nõue hõlmata kohustust nõuda asutamislepingu vastaselt antud abi tagasimaksmist, kusjuures juhul, kui tagasimaksimeetmeid ei rakendata, võib komisjon pöörduda kohtusse.

Samuti oleks vastuvõetav komisjoni nõue, mis on esitatud artiklite 169 kuni 171 alusel ja milles väidetakse, et kindlaksmääratud meetmeid võtmast keeldudes ei täida liikmesriik talle asutamislepinguga pandud kohustusi.

Asutamislepingu eesmärgiks on saavutada rikkumiste ja nende seniste või tulevaste tagajärgede tegelik kaotamine, seetõttu on asutamislepingust kinnipidamist tagavate ühenduse ametiasutuste ülesandeks määrata kindlaks, millises ulatuses võib asjaomase

liikmesriigi kohustus artikli 169 ja artikli 93 lõike 2 alusel antavates motiveeritud arvamustes või otsustes ning kohtule suunatud hagides olla täpsustatud.

Seetõttu tuleb ka see väide tagasi lükata.

Põhjendatuse kohta

14. Rikkumine, milles Saksamaa Liitvabariiki süüdistatakse, seisneb selles, et ta jätkas investeerimistoetuste maksmist 18. augusti 1969. aasta seadusemuudatuse alusel Nordrhein-Westfaleni liidumaa piirkondades, mis ei kuulunud enam nende piirkondade hulka, millele sai anda abi 15. mai 1968. aasta seaduse alusel.

15. Menetluse käigus osutas komisjon mitmesugustele kuupäevadele, mil nimetatud abi andmise keeld jõustuma pidi.

16. Saksamaa valitsusele 30. juulil 1970. aastal saadetud märgukirjas nõuab komisjon, et valitsus „hoolitseks selle eest, et alates 1. detsembrist 1970. aastal ei tehtaks enam uusi abiandmisotsuseid Nordrhein-Westfaleni liidumaa kohta nn söseaduse lõike 32 alusel“.

Samas tundub, et komisjon ei pööranud sellest tähtajast kinnipidamisele tähelepanu.

17. Seevastu õiguslikud tagajärjed omistab komisjon 14. augusti 1970. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud teatisele, ja seda eelkõige selles mõttes, et alates kuupäevast, mil asjast huvitatud isikutel oli võimalik teatega tutvuda, ei ole neil õiguslikult kaitstavat huvi, et sätted, mille alusel vaidlustatud abi anti või abi andmise aega pikendati, jäävad kehtima. Määramaks kindlaks 17. veebruari 1971. aasta otsuse ajalist mõju, tuleb enne uurida seda küsimust.

18. 14. augustil 1970. aastal Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud teatis sisaldab kõigepealt teavet selle kohta, et komisjon on alustanud EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 2 esimeses lauses sätestatud menetlust kõnealuse abi andmise korra vastu, „kuivõrd diferentseerimata investeerimistoetuse maksmist Nordrhein-Westfaleni liidumaa kõikides kaevanduspiirkondades ei saa enam vaadelda ühisturuga kooskõlas olevana“.

Teiseks palutakse selles teatises kõikidel asjaomastel isikutel esitada komisjonile oma märkused kõnealuse investeerimistoetuse maksmise ajavahemiku pikendamise kohta.

19. Artikli 93 lõike 2 esimese lause kohaselt on sellise teatise ainus ülesanne küsida asjaosalistelt osapooltelt komisjonile kogu vajalikku teavet edasiste toimingute jaoks.

Arvestades seda ülesannet ja äärmiselt üldisi väljendeid, mida on kasutatud nimetatud teatises kõnealuse abi andmise korra kohta, ei saa eeldada, et see teatis annaks isikutele õigused sellises tähenduses, nagu komisjon seda väidab.

Seetõttu ei saa võtta seda kuupäeva arvesse 17. veebruari 1971. aasta otsuse mõju kindlaksmääramisel ning seega on otsuses sisalduvad andmed ainukesed arvestatavad asjaolud, mille alusel saab hinnata Saksamaa Liitvabariigile esitatud rikkumissüüdistust.

20. Artikli 93 lõikes 2 on sätestatud, et kui komisjon leiab, et riigi antav abi ei sobi ühisturuga kokku, otsustab ta, et asjassepuutuv riik peab selle abi „lõpetama või seda muutma“.

Erinevalt sama artikli lõikest 3, milles sätestatud süsteem annab komisjonile õiguse võtta vajadusel kohe ajutise loomuga meetmeid, saavad artikli 93 lõike 2 alusel tehtud otsused täieliku õigusliku mõjujõu vaid tingimusel, et komisjon näitab asjaomasele liikmesriigile ära asjaolud, mille tõttu tunnistati abi asutamislepinguga vastuolus olevaks ning millises ulatuses kuulub abi lõpetamisele või muutmisele.

21. Seega ilmneb 17. veebruari 1971. aasta otsuse resolutiivosast, et komisjon nõudis, et Saksamaa Liitvabariik võtaks kõik vajalikud meetmed selleks, et lõpetada Nordrhein-

Westfaleni liidumaa kaevanduspiirkondades investeerimistoetuste „mitteselektiivne“ andmine, täpsustamata seejuures kuupäeva ja kriteeriume, mille alusel kostja peaks kõnealuse abi andmise lõpetama või seda muutma.

Otsuse preambulast ja selgitustest võib aru saada, et diferentseerimiskriteerium peaks olema territoriaalse iseloomuga, selles tähenduses, et abisüsteemi pikendamine oleks pidanud hõlmama vaid mõnda piirkonda, mida sötööstuse kriis eriti tugevalt puudutas.

22. Seoses 17. veebruari 1971. aasta otsusega territoriaalse ulatuse kohta küsiti lisaselgitusi üksnes pärast otsuse vastuvõtmist komisjoni ja Saksamaa valitsuse vahelise koostöö käigus.

Alles 16. detsembri 1971. aasta teatises määratles komisjon abi andmise territoriaalse diferentseerimise kriteeriumid, teatades mõned majanduslikud parameetrid, mida on võimalik selleks eesmärgiks kasutada ning loetledes üles territoriaalsed piirangud, mille puhul võib investeerimistoetuse jätkumist vaadelda asutamislepinguga kooskõlas olevana.

Nende piirangute lõplik loetelu, mis on laiem kui 16. detsembri 1971. aasta teatises esitatu, esitati alles kohtumenetluse alustamise nõude kokkuvõttes.

23. Seega on ilmne, et kuivõrd artikli 93 lõike 2 alusel tehtud otsuse ühe olulise elemendi puhul puudusid piisavad viited, oli Saksamaa Liitvabariigile pandud kohustuse sisu kindlaks määramata kuni hetkeni, mil komisjon selgitas koostöös Saksamaa valitsuse esindajatega piisava täpsusastmega välja, milline peab olema 15. mai 1968. aasta seaduse toimet pikendava seaduse territoriaalne kohaldamisala ning millised on sellest tulenevalt piirangud, mille puhul ei saa kõnealust pikendamist kohaldada.

Kuna komisjoni kehtestatud keelu ühe olulise elemendi kohta puudus kirjeldatud selgus, ei saa Saksamaa ametiasutustele ette heita, et nad võtsid vastu vajalikud õigusaktid, mille puhul võeti arvesse nende investorite õiguspäraseid huvisid, kes tegutsesid piirkondades, millele kõnealuse abi andmise võimalus hilisemalt ei laienenud.

24. Seega tuleb jätta hagi läbi vaatamata.

KOHTUKULUD

25. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt mõistetakse kohtukulud välja kohtuvaidluse kaotanud poolelt.

Kohtuvaidluse kaotanud pooleks on hageja.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

arvestades menetlusedokumente,

kuulanud ära ettekandja-kohtuniku ettekande,

kuulanud ära poolte kohtukõned,

kuulanud ära kohtujuristi ettepaneku,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artikleid 93, 169 ja 171,

võttes arvesse protokollil Euroopa Majandusühenduse Kohtu põhikirja kohta,
võttes arvesse Euroopa Ühenduste Kohtu kodukorda,

EUROOPA KOHUS,

jättes rahuldamata kõik ulatuslikumad ja vastuolulised nõuded, otsustab:

- 1) Jätta hagi läbi vaatamata.**
- 2) Mõista kohtukulud välja hagejalt.**

Lecourt Monaco Pescatore Donner Mertens de Wilmars
Kutscher Ó Dálaigh Sørensen Mackenzie Stuart

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. juulil 1973 Luxembourgis.

Kohtusekretär

A. Van Houtte

President

R. Lecourt